№ 74.

KURYER LITEWSKI

Za Naywyższym Dozwoleniem
IMPERATORA JMCI CAŁEY ROSSYI.

w WILNIE V. S. 18. WRZESNIA 1801 ROKU WE SRZODĘ

z Petersburga V. S. 6. Września.

Za Naywyższym roskazem, Generał Reketmistrz Aktualny Stanu Konsyliarz donosi: Xiążęciu Xaweremu Lubomirskiemu, który w prośbie podaney s. p. IMPERATOROWEY KATARZYNIE II. wyraził że X. Potemkin Taurycki ustąpił jemu dobra Dubrownę, a te po śmierci Xiążęcia w sekwestr wziąć kazano za dług należny bankowi; prosił późniey Lubomirski, ażeby pomienionych dóbr opis wstrzymano do dekretu Sądu Kompromisarskiego. pokazuie się z indagacyi, że wyrokiem Kompromisarskim od Tronu potwierdzonym Dubrowna dostała się w dzierżawę Xiążęcia Lubomirskiego od opisu i rządu opieki wyięta; zostawiono tylko dusz 371. na opłatę rożnych należności skarbowych; zatém cała sprawa koniec swóy wzieła, i wszystkie papiery do niey zciągaiące się były przez Generała Reketmistrza oddane do schowania w archiwum.

Pannie Borysławskiey skarżącey się na Taynego Konsyliarza Graffa Markowa, który sobie przywłaszczył wieś jey z siostrami darowaną Goleniszczewo przez Xiążęcia Czartoryiskiego: jeżeli ma prawo do wsi pomienioney i słuszne dowody, niech okaże w sądach przyzwoitych; albowiem to dzieło w żadnym z nich dotąd roztrząsane nie było.

Białoruskiey obywatelce Hajkowey, która wypłaciła Zaiemnemu bankowi dług mężowski, proszącey ażeby z Sukcessorami swoiemi bespieczeństwo tych summ mieć mogła na maiątku od męża w dożywocie danym, z wolnością rozrządzenia onym, i wybierania dochodów bez zdawania rachunku: Hajkowa rzeczywiście opłaciła długu mężowskiego 9200 rub. i; lecz ponieważ o pretensyi swoiey żadnemu jeszcze urzędowi według praw nie doniosła, powinna, jeśli ma pewne dowody, wraz to uczynić; sąd zaś wyrok da sprawiedliwy według prawa.

Za Naywyższym roskazem Tayny Konsyliarz Senator Murawiew donosi Kolleskiemu Konsyliarzowi Kontrymowi, że IMPERATOR JMC nie zezwolił na prośbę jego o darowanie wiecznością Starostwa, które teraz trzyma prawem Emfiteutyczném.

z Moskwy 4. Września.

Departament 1. rządzącego Senatu z S. Petersburga przybyły do tey stolicy na następuiącą Koronacyą, d. 2. rozpoczął swoie czynności.

z Wiednia 16. Września.

Cesarz Jmć Ministerium podzielił na trzy główne Departamenta; zagranicznych interessów; w którym pierwsze mieysce oddano byłszemu Prezydentowi tayney rady i kancellaryi Stanu; interessów kraiowych, gdzie ma prezydować Graf Kollowrath; naostatek woienny i morski wydział poruczony Arcy Xiążęciu Karolowi. — Stan dzisieyszy Państwa Tureckiego zwraca powszechną uwagę. Z jedney strony Sułtan Wielki bliskim jest odzyskania Egiptu; już nawet zatrudnia się Dywan urządzeniem tey Prowincyi; z drugiey straszliwe zamieszania powstaią w dzierżawach Europeyskich. Do opanowania Belgradu przez Janczarów zbuntowanych głębokim pokoiem cieszyli się Ottomanie, jaki tylko bydź mógł w Państwie źle urządzoném; gdzie nie trudno widzieć Baszów nieposłusznych Porcie, między sobą niezgodnych; drogi publiczne rozboynikami napełnione, handel tamowany. Bunt Paswana Oglou przez lat kilka niektóre tylko bliższe Widdinu dotknął Powiaty. Upadł nakoniec w Sierpniu Belgrad; ogień piorunowemu podobny zapala nayodleglejsze nawet miasta i Prowincye. Sabacz, Trawnik, część większa Bosnii bierze się do broni; Adrianopol, Sophia, Filipopol, Nissa ettc. idą za tym przykładem; powstaią krwawe walki; kray cały stanie się podobno teatrem woyny domowey; niema siły któraby wstrzymała grożące kraiowi spustoszenie. Przestraszeni mieszkańce opuszczaią swoie siedliska. Baszowie, Sangiakowie, i innego nazwiska kommendanci od żołnierstwa opuszczeni, nie umieiąc złemu zaradzić, odbiegaią miast rządowi swoiemu podległych, szukaiąc bespieczeństwa w odległey krainie.

Tak musiał czynić Kommendant Nissy; powracaiąc z przechadzki znalazł bramę zamkniętą; śmiercią pogrozili żołnierze, jeśliby śmiał wniść do miasta. Basza Belgradzki wcześnie przewidział wszystko co nastąpić miało, i ostrzegł Portę; lecz goniec jego dla niedostatku koni do Constantinopola nie przybył; zabrał wszystkie kuryer wysłany z Scutari z doniesieniem, iż Francuzi na 60. okrętach ze Włoch do Albanii przeprowadzić woysko zamyślaią. Tym czasem Sułtan uwięzion go Baszę w Belgradzie, nie wiedząc w jakim jest stanie, mianował Seraskierem; ukazuie więzień diploma Janczarom; odpowiedzi żadney nie odbiera. Miał wiele kleynotów; trzeba było zebrać kies 300. gotowizny na wypłacenie żołdu; nikt w Belgradzie na zastaw nie chciał pożyczyć; posłano wszystkie do Semlina, gdzie kupiec Austryacki aresztował mieniąc że jemu Basza winien 20. tysięcy piastrów; rozumieią niektórzy że to się stało z umowy. Paswan Oglou zmierza do Belgradu opieszale; co wszystkich bardzo dziwi. Syn Baszy pod Nissą obozuiący nie poszedł Oycu na ratunek przez boiaźń woysk Widdińskich. Nie wątpiemy że Belgrad podda się Paswanowi; garnizon złożony jest po większey części z stronników jego. Już 150. żołnierzy weszło do miasta; witali przyiacioł Janczarowie z oświadczeniem nayczulszey radości. Nad tém zastanawiać się trzeba, iż pośród buntu i krwawych rozruchów handel Belgradzki żadney nie doznał przeszkody; wchodzą do miasta, wychodzą z niego spokoynie karawany, cyrkulacya pieniędzy zawsze jednaka; Janczarowie po. wiadomym rabunku, własności cudzey tknąć nie śmieią. Nie wiadomo jak długo nieszczęśliwy Basza żyć będzie w ręku nieprzyiacioł swoich.

Los Prowincyi Brisgau dotąd jest wątpliwy; słychać iż wielkie tam zaydą odmiany; Cesarski Komisarz ma wkrótce wyiechać do Friburga. — Generał en chef armii Francuzkiey przeniosł główną kwaterę z Mediolanu do Cremony, daiąc wolność Cisalpinom pisania nowey konstytucyi; według rozumienia powszechnego,

rząd naywyższy będzie przy Konsulach. — Xiąże de Berry przybył niedawno do tey stolicy z Warszawy. — Losem powszechnym dla wszystkich, które się Wolnemi zowią, narodów, nowa RPta 7. wysp zjednoczonych dziś jest wystawiona na skutki okropne domowey niezgody. W Corfou wieśniacy powstali na Szlachtę, wyrzucaiąc że ona ich namówiła do buntu przeciwko Francuzom. Nikt z miasta stołecznego nie wyszedł, któryby wnet życia nie stracił; maiątki znacznieyszych obywatelów poszły na rabunek. Gorzey będzie po oddaleniu się żołnierza zprzymierzonego, któremu powracać na morze czarne kazano; lęka się każdy zapalczywości Turków pamiętny rzezi d. 27. Maja na sobie dopełnioney. Okręta z portów wychodzące chwytaią korsarze Francuzcy. Cerigo ogłosiła niepodległość swoią. W Zante na murach utkwiono Angielską chorągiew. Aly Basza Janiny grozi do S. Maure wtargnieniem, i woysko zgromadza na wyprawę. W Cephalonii woyna domowa, rzeź, rabunek powszechny; płeć słaba i dzieci nie są bespieczne od gwałtu; spokoynieysi uchodzą za granice, do Triestu, Wenecyi, Corfou; tu Senat 70. familii mieyskich ofiarował przyiąć do zgromadzenia swoiego; niektóre ten zaszczyt odrzuciły. Republikanci nie wiedzą, czego się chwytać; Francuzkie woyska w Otranto gotowe do żeglugi; jednym ich powrót pożądany, drugim straszny; kommunikacya między wyspami zupełnie ustała.

z Londynu 5. Września.

Traktat Lunewilski zupełnie podobny w pobudkach owemu który w Campo Formio Buonaparte podpisał, podobne skutki powinien sprawić; dziś Francya, jak w r. 1797. całą uwagę zwraca na Anglików. Dyrektorowie nam grozili balonowém, podwodném, nadpowietrzném wtargnieniem; smiać się należało z płochego przedsięwzięcia. Buonaparte rozsądny groźnieysze czyni przygotowania. Kongres roztrząsać nie będzie odmian w Rzeszy nastąpić mogących; doświadczeniem ostróżni, scen Rastadzkich ponowić nie chcą Francuzi. Dzieło wielkie i trudne dogodzić Xiążętom do nadgrody prawo maiącym przyznane. Tron Toskański powstaie; upada w Turinie; na brzegach Greckich nową utworzono RPtę; związek Szwaycarski przez rewolucye ztargany; Neapol w opiece i orężu Francuzkim znayduie pokóy wnętrzny; Portugalia widzi w granicach nieprzyiaciela potężnego, któremu woyny dokończone na lądzie pozwoliły daleką wyprawę zaczynać. W tym obrazie każdy widzi, jaki był stan Europy r. 1797, jaki jest teraz. Dziwnieyszym jeszcze przypatrzmy się odmianom. W Anglii rządzą Ministrowie skłonnością do zgody, umiarkowaniem wsławieni; Francya jeszcze więcey zyskała. Mieysce nierozsądnych Dyrektorów zaiął mąż znaiomy z dzieł rycerskich, spokoyność przywrócił Oyczyźnie, wskrzesił sprawiedliwość, dał prawo. Niepodobna dziś jest koalicya w Europie powszechna przeciwko Francuzom lub Anglikom. Niesprawiedliwe, gwałtowne; nierozumne Dyrektorów postępki, wkładały narodom konieczną potrzebę wywrócenia RPtey każdemu groźney. Odmieniła się rzeczy postać. Podobnym sposobem Francuzi łatwo wzburzyć mogli nadmorskie Państwa do związku przeciwko Wielkiey Brytańnii, gdy Ministrowie nasi głośno mówili o panowaniu na Oceanie powszechném; o którém ich następcy skromnie milczą. ettc.

Wszystkie statki od Lorda Nelson zostawione pod Boulogne, Calais, Dunquerque, ażeby zważały nieprzyiacielskie obroty, wiatrem południowym do brzegów naszych zapędzone powracaią; sam Admirał znayduie się w Dunes. Te wiatry, które flottom Angielskim wyniść pod żagle przeszkadzaiąc, tegoż czasu Francuzką flottyllę w kilku godzinach do nas mocne są zprowadzić, nie pozwalaią nam bydź zupełnie wolnemi od wszelkiey troskliwości; statki w Calais dotąd przytrzymane, korzystaiąc z oddalenia się naszych okrętów, do Boulogne trafiły; wiele nowych buduie nieprzyiaciel po wszystkich portach z naywiększym pospiechem. Skutek negocyacyi Lorda Paget w Paryżu niepewny; że nie są zerwane dowodzi bieg nieustaiący kuryerów przez Dover. — Parlamentowych obrad zagaienie odłożono do Listopada. — Officyer z Lisbony gońcem przysłany nic ieszcze nie przyniosł pewnego o stanie Portugalczyków teraznieyszym. Regent nie ogłosił taiemnych artykułów traktatu Hiszpańskiego; milczy o ugodzie z Francyą podpisaney, która podobno dotąd nie iest potwierdzona. Admirałowi Saumarez nie powiodło się spalić w Algesiras Annibala; kilkakroć wysyłał na ten koniec część swoiey eskadry. Do Admirała Pole, następcy Lorda Keith rząd wysłał kilka pocztarskich statków z roskazami bardzo ważnemi. Od Generała Hutchinson czekamy wkrótce rapportu ostatecznego; czyli bowiem Menou przystapi do ugody Cairskiey, czy zechce wytrzymać oblężenie w twierdzach Alexandryiskich; zawsze rzecz iest pewna, iż wodzowie armii zprzymierzoney odbieraiąc zewsząd posiłki będą mocni Francuzom wydrzeć Prowincyą przez trzy lata silnie bronioną.

W Dublinie złapano szpiega Francuzkiego. — Xiążęta, synowie gillotynowanego d'Orleans, Egalité, wyiechali do Szkocyi. — Urzędnicy miasta Leeds pismem okólném współobywatelów ostrzegli, aeby żaden nie śmiał iść na taiemne nocne obrady ludzi niespokoynych tam zagęszczone, których iest zamiarem: zburzyć rząd oyczysty, nieprzyiacielowi do podbicia Wielkiey Brytańnii pomagać. — Bankierowie Londyńscy dokładnie wyrachowali, że w spokoynym czasie Hiszpani corok zprowadzali z osad Amerykańskich złota i srebra 3 milliony 500 tysięcy FS; Portugalczykowie million 500 tysięcy FS. Podczas woyny teraznieyszey Król Jmć Katolicki przez boiaźń flott i korsarzów naszych, dochody swoie składać w Ameryce roskazał; tym sposobem leży teraz 20 millionów FS. — W porcie Canton stoiący nasz okręt gdy ognia dawał ranił przypadkiem Chińczyka; rządzący Mandaryn kazał Europeyczykom przeczytać księgę praw kryminalnych narodu swoiego; ta przepisuie: człowiek zabiiaiący drugiego w podeyrzeniu że ten iest złodzieiem, będzie uduszony; człowiek zabiiaiący drugiego z ręczney broni, ma bydź ściętym; ieżeli tylko ranę zada, póydzie na wygnanie; człowiek zabiiaiący winowaycę poddaiącego się dobrowolnie bez odporu, będzie uduszony; człowiek przez piiaństwo łamiący prawo ma póyść na wygnanie, albo też wiecznym niewolnikiem bydź musi. — Gwałtowny werbunek maytków smutne skutki sprawił na iarmarku w Pekain; powstał lud ostrzeżony przeciwko żołnierzom od Admiralicyi przysłanym, przyszło do boiu; wiele osob ranionych liczemy, nakoniec wygórowało pospólstwo; zwyciężeni żołnierze ucieczką życie ratowali.

Admiralicya dotąd nic urzędownie nie doniosła o zaięciu osady Portugalskiey Madera; list prywatny Officyera obecnego wyprawie to milczenie zastąpi. Ruszyliśmy, powiada, z Torbay 4 Lipca; maiąc fregatę od 44 armat, drugą od 28, trzecią od 24. 5 statków przewozowych, piechoty 1100 ludzi, 250 kanonierów pod sprawą Półkowników Clinton, Gordon. Kapitan Bowyer prowadził eskadrę. Przybyliśmy do Madery d. 26. Officyer do Gubernatora wysłany, odpowiedź przyniosł mniey pomyślną; kazano więc gotować się do attaku. Co postrzegłszy Portugalczykowie posyłaią Angielskiego Konsula z prośbą ażeby Wodzowie nasi z naczelnikami onych umówić się raczyli. Wysiadaią na ląd Kapitan i Półkownicy; po trzygodzinney rozmowie żołnierzowi lądować dozwolono; wysiedliśmy na d. 27; kilka zamków nam wydano; było na wyspie sto armat. Fregaty zostać maią w porcie, póki inne nie przyidą na odmianę.

z Paryża 8. Września.

Graf Filip Cobenzl niedawno przybyły do tey stolicy w dostoyności Ambassadora Cesarskiego, na d. 5 przez poprzednika Graffa Ludwi-

ka Cobenzl w czasie publiczney audyencyi prezentowany Konsulowi pierwszemu, złożył listy wierzytelne; Graf Ludwik iutro wyieżdża do Wiednia; Generał Clarke do Florencyi iako Ambassador RPtey u Króla Toskańskiego. — Nic dotąd nie wiemy o zdarzeniach Egiptskich; to tylko nieszczęściem pewna, że przez niezgodę Wodzowie wszystko stracili. Przed lądowaniem Anglików radził Regnier, całą potęgę pod Abukir zgromadzić, i występuiącego na brzeg attakować nieprzyiaciela. Gdyby albowiem, o czém nikt z nas niewątpi, został porażonym Abercromby, Wielki Weżyr nie odważyłby się iść przez pustynię; albo też przeszedłszy, całą potęgą Republikantów napadniony, zwycięztwa ſpodziewać się nie mógł. Miasta zaś Egiptskie gdyby nawet bunt podniosły; po wypędzeniu postronnych nieprzyiacioł, odzyskane bydź mogły. Inaczey ſądził i uczynił Menou, podobało mu się garnizonami trzymać Alexandryą, Abukir, Rosette, Damiette, Rahmanié Cairo, Salahié, Boulac, Belbeys, i wiele mieysc innych; rozrzucone woyska nigdzie odporu dzielnego nie dały; straciliśmy ludu wiele; twierdze iedne po drugich poddawały się nieprzyiacielowi; kapitulował nakoniec Belliard; słowem kommenderuiącemu en chef Menou nie zostało nic więcey nad tę pewność doświadczeniem ztwierdzoną, że przeciwnik Regnier znał się lepiey od niego na woiennėm rzemieśle.

Admirał Lacrosse doniosł z Guadalupy, że cukier, kawę, indych, bawełnę, tabakę, Antylskie produkta, zebrane w przeszłych leciech znalazł w naywiększey po magazynach obfitości; tegoroczny urodzay żniwa obfite rokuie; towary Europeyskie ſą w cenie wysokiey; radzi kupcom naszym, ażeby handel zyskowny dla Francyi i osady równie starali się otworzyć. Listy Strasburgskie znać daią, że ieżeli Xiąże Modeński powiatu Brisgau przyiąć nie zechce, tego część w nadgrodę póydzie Xiążęciu Badeńskiemu, Xiąże Orange otrzyma Biskupstwa Frankońskie Wurtzburg i Bamberg; Król Pruski zaymie Biskupstwo Munsterskie na prawym brzegu Ems rzeki; co iest na lewym zagarną Batawowie. — Inżenierowie od Konsula Buonaparte nad Ren wysłani, między Moguncyą i Trewirem trzy mieysca upatrzyli, gdzie wystawić trzeba twierdze pierwszą linią obrony w nowych granicach RPtey składać maiące. — Jest pogłoska że iuż podpisaliśmy z Anglikami główne warunki następuiącego traktatu; to pewna iż między innemi d. 22 ozdobami, Kościoł pokoiu zgotować do illuminacyi naywspanialszey kazał Minister Chaptal. Tym czasem nie przestaliśmy się ſposobić do wielkiey wyprawy, ieśli potrzeba woynę przedłuży konieczna. Z Calais do Boulogne 40 statków ſzczęśliwie przeszło; 20 do Havre z Cherburga; 16 z Dieppe do pierwszego portu. Anglicy wiatrem przeciwnym odpędzeni do siebie odeszli. Rachuią doświadczeni Officyerowie że nad 5 godzin czasu więcey nie trzeba na żeglugę z Boulogne do brzegów nieprzyiacielskich wiatrem wschodnim.

Lord Paget miał rozmowę z Ministrem Talleyrand; wkrótce ztąd wyieżdża, co niektórzy biorą za dowod bliskiego pokoiu, inni przeciwnie. Caillard pospiesza do Ratisbony dla ukończenia negocyacyi względem odmian iakie w kraiu Niemieckim zayść muszą. — Prefektowie Departamentowi do niższych urzędników pisali zalecaiąc naywiększą pilność w przesyłaniu do portów ludzi w służbę morską zapisanych; lądowy żołnierz woynę zakończył lądową, chwałę ziednał Oyczyźnie, rozszerzył iey granice; toż ſamo dziś maytkowie czynić powinni; honor narodowy każdego woła do okrętów na zwalczenie ostatniego z wielu nieprzyiaciela. — W Bois le Duc pamiętny zdarzył się przypadek; tam stoi załogą 66 półbrygada; znalazło się dwóch żołnierzy, co towarzyszów ſwoich namawiać śmieli do niekarności i rokoszu; zgromadziły się kompanie, i iednomyślnością głosów wypędziły z regimentu ludzi niespokoynych. Potwierdził wyrok Augereau chwaląc przy parolu gorliwość żołnierzy; którzy długo walcząc z nieprzyiacielem postronnym nie zapomnieli że powinnością iest obywatela każdego podlegać rządowi, powszechnego strzedz bespieczeństwa.

Od brzegów Dunaiu 30. Sierpnia.

W Ratisbonie nic nie postanowiono. Nie wiemy jaką da Seym odpowiedź Posłowi Francuzkiemu Bacher, który imieniem RPtey oświadcza się niepozwalać wſzelkiemi sposobami na rozdawanie do czasu beneficiów. Podobnie żadney rezolucyi niedano Posłowi Pruskiemu, który żądał, ażeby Seym ogłosił wſzystkie nastąpić mogące elekcye nie ważnemi, póki interes indemnizacyi nie będzie dokończony. Agent Xiążęcia Loewenstein wyraził w nocie do Rzeſzy, że iuż od roku w Heubach lub innėm mieyscu żadnych niema werbunków na rzecz Wielkiey Brytannii. Minister Coloński i Munsterski protestował się przeciwko deklaracyi Dworu Pruskiego, dowodząc że ani praw Rzeskich, ani też traktatów z Francyą podpisanych nie zgwałciła kapituła przystępuiąc do nowey elekcyi za pozwoleniem Cesarza Jmci; ma oraz nadzieię że rząd Francuzki lepiey o wſzystkiém co się stało uwiadomiony, pochwali ten postępek.

z Munster 9. Września.

Protestacye przez Prusaków i Francuzów u nas w Wiedniu, Ratisbonie czynione nie wstrzymały tuteyſzey Kapituły; dziś elekcya zakończyła się pomyślnie, Antoni Wiktor Królewic Węgierski i Czeski, Arcy Xiąże Austryacki, Syn Leopolda 2. brat Cesarza Franciſzka lat 22. maiący, jednomyślnością głosów dziś na Biskupa w Munster obranym został. Poseł Pruski Dohm przewidziawſzy podobno co nastąpić wkrótce miało. D. jeſzcze 5. ztąd wyiechał do Hanau. Graf Westphalen Cesarski Komisarz długo u nas ma bawić.

z Hagi 12. Września.

Po długich negocyacyach otrzymaliśmy na koniec ulgę dla skarbu naſzego; odtąd Batawowie zamiast 27. tysięcy posiłkowego żołnierza, tylko 10. tysięcy Francuzów na żołdzie naſzym utrzymywać będziemy; głównym tu Kommendantem zostanie Victor z trzema Brygad Generałami; 15. tysięcy ludu wkrótce ustąpi z granic RPtey zmierzaiąc do Ostendy, Dunquerque, Calais, Boulogne, gdzie Buonaparte wielką wyprawę gotuie, o którey takie jest zdanie Officyerów naſzych. Lekka flottylla którą w pomienionych portach zgromadził Konsul, sama nie wyidzie pod żagle; łatwo nieprzyiaciel mógłby rozgromić i potopić słabe statki; liczba ich nie jest tak wielka, ażeby podobno było na raz jeden przewieść do Anglii takie woysko, któreby kray nieprzyiacielski podbić zdołało. Trzeba więc tę flottyllę wesprzeć koniecznie flottami w Brest i Texel uzbroionemi; co ponieważ znaią Anglicy, naybardziey usiłować powinni, ażeby którąkolwiek ze dwóch przeieli; co gdy się stanie, cała z Boulogne wyprawa upaść musi. — Dyrektoryat umyślił niedawno żołnierzowi Batawskiemu odiąć porcyą chleba i mięsa od początku woyny dawaną; zaczeła się wnet dezercya, i wſzystko do stopnia dawnieyſzego powróciło. Czekamy niecierpliwie jakie skutki wynikną z elekcyi tak skwapliwie dokończoney w Munster. Dohm Poseł pełnomocny ostrzegł o wſzystkiém Generała Kleist woyskiem Pruskiém w Hannowerze kommenderuiącego. O negocyacyach Paryskich nic pewnego donieść nie możemy; wiadomości ztamtąd dziś przychodzące są za przedłużeniem woyny nieſzczęśliwey; wczorayſze zaś pokóy głosiły.

z Berlina 19. Września.

D. 17. i 18. odprawiły się pod murami naſzey stolicy jesienne manewry, w obecności Króla Jmci i wielu Generałów; armią na dwie części podzieloną kommenderowali: Feld Marſzałek Moellendorf, i Generał Goecking — Monarcha całemu woysku naywyżſze ukontentowanie raczył oświadczyć.

Od granic Włoskich 1. Września.

Kardynał Caprara na wielkim Konsystorzu mianowany iest Legatem à latere S. Stolicy do Rzeczypospolitey Francuzkiey. Ociec S. chcąc przywróć ię poddanym obfitość dawno pożądaną, otrzymał pozwolenie u Króla Jmci Sardyńskiego na wywoz zboża z Sardynii do Rzymskiego kraiu. Więcey ieszcze żywności ſpodziewaią się odebrać w krótce Rzymianie z Sycylii. Eskadry Angielskie pozwalaią bespiecznie żeglować każdemu pod banderą Papiezką. Do Ankony ſpodziewaią się przybycia dywizyi maytków Genueńskich na osadzenie trzech fregat, ktore Król Jmć dwóch Sycylii ustąpił Fancuzom.— W Urbino rozruch powstał dla zbyteczney drogości chleba; gmin zabrawszy artylleryą z arsenału, wyprowadził na wały, aresztował rządcow i administratorow.— Znacznieysi obywatele nakłonili rokoszanow do myśli ſpokoynieyszych, obiecuiąc wyiednać amnestyą u Oyca S. i wnet do Rzymu wyiechali. Uczyni zapewne ó co iest proszony Pius 7; lecz zapobiegaiąc rozruchom nowym podobno dywizyą żołnierza poszle do Urbino — W Florencyi Król nowy rozwiązał rząd dawnieyſzy; wchodzący do niego Corsini, Foſombroni, Ciani dymiſsyą otrzymali; Mozzi został pierwſzym Ministrem, Biondi Dyrektorem Sekretaryatu, Corsi skarbowym, Frullani Prezydentem Konsulty; Giusti, Gianni, Martini mieć będa głos w radzie Monarszey; ten wybor chwalą powszechnie Toskańczykowie. Margrabia Ventura zakończywszy całe dzieło powraca do Parmy; Hiszpani przy dworze Królewskim będący odieżdżaią do Madritu. Piemontczykowie naprawiać zaczeli twierdze: Fenestrelles, Turin, Alexandryą; do Turinu przyiechał z Paryża Jollivet Komisarz Policyi na 6. Departamentów Piemontu.

z Berne 4. Września.

Verninac Poseł nowy RPtey Francuzkiey u Szwaycarów tu przybył; d. 1. poprzednik Reinhard miał audyencyą u Komiſsyi wykonawczey, która dziękuiąc Ministrowi za powinność gorliwie dopełnioną, prosiła ażeby los naſz przyſzły pierwſzemu Konsulowi polecił. Rada zaś prawodawcza gotuie przepis, jakim porządkiem Seym będzie zagaiony. Pierwſza seſsya odprawi się d. 7. w ratuſzu pod prezydencyą jednego z rady wykonawczey; po przeyrzeniu instrumentów elekcyinych przystąpiemy do wybrania Prezydenta Seymowego. Gdy iuż konstytucya przyiętą zostanie, nastąpi elekcya urzędników RPtey; zatém rząd tymczasowy i Seym nawet ustanie. Seym składać się ma z 81 Deputatów; to jest członków rady prawodawczey 9; rady wykonawczey 3; Ministrów 2; Sędziów naywyżſzych 2, Prefektów 5, Administratorów 3, Sędziów Kantonowych 5, Subprefektów 3, Ex Senatorów 13, ettc. trudno Szwaycarom zgodzić się na jedną konstytucyą dla całego narodu; każdy prawie Canton udzielną napisał; konstytucye w Unterwald i Schwitz zrobione Seymiki mieyscowe pochwaliły.

W Białoruskiey Gubernii w Newelskim powiecie przedaie się maiątek którego dokładne opisanie tu się kładnie: Dusz męskich według ostatniego podania rewizyi 592 liczy się, z których więcey sta dusz iest Ruskich. Gruntu: ziemi dobrey zawiera się 1770 dziesięcin, Sianożęci zaymuią 556 dziesięcin, Lasu na drwa biorąc zarośle ſuche i błota 1434 dziesięciny. Tonie Rybne we dwóch Jeziorach Arleie i Niewiedrze, których połów ſpolny iest z ſąsiadami, zaymuią 78 dzie: i 1712 ſążni. Zabudowanie biorąc całkiem zabiera 48 dzie: droga ma w sobie 48 dzie: i 1828 ſąż: Nakładowisko wydzielono 161 ſąż: nieużyteczney ziemi zostaie się 81 dziesię: całkiem zaś biorąc ziemię tego maiątku wypada 4015 dzie: i 2294 ſąż: Oprócz tego maią Chłopi tegoż maiątku znaczną część ziemi ſpolney z Pancernemi Kozakami, gdzie zwyż wyrażoney liczby dusz, 42 poddan: iest osadzono. Z temiż Pancernemi Kozakami ſpólny iest las znaczney obszerności, gdzie nietylko do pieca, ale do naylepszego zabudowania zgodne znayduią się drzewa. Zabudowanie Dworne zawiera w ſobie dom, Officyny, Staynie, Wozownię, kuchnię, 3 śpichrze i oborę; wszystkie te zabudowanie rok ieszcze drugi iak postawione. Przytym Sad znaczny zasadzony owocowym drzewem: dobremi Jabłonami, Wiśniami i przedniemi gruszkami, z których 16 drzew się znayduie co funtowy owoc z siebie wydaią: wiele także ma ten Sad w ſobie rozmaitych kwiatow i iagod. Jeśliby więc kto chcący ten kupić maiątek, żądał wiedzieć o ſzczegulnieyszych do tego się ściągaiących okolicznościach, i cenie onego; taki o wszystkim się tym dowie u Sekretarza w Gubernii Białoruskiey w Powiecie Newelskim w Niżnym Sądzie zostaiącego JP. Ankiela Zachariewicza Szulhi.

Sąd Taxatorsko-Exdywizorski za Dekretem Sądu Gł. Litt. w dobrach Golnie zwanych w powiecie Grodzieńskim agituiący się po kilkokrotnym już przez Gazety publiczne ogłoſzeniu zbliżaiący się do dania pryncypalnego in omni wyroku, obwieſzcza jeſzcze tak Kredytorow tabellą i działem między JJW W. Jelskiemi w Roku 1786 uczynionym przez Konstantego Jelskiego do opłacenia przyiętych, jako to: Sukceſsorow Wielm: Antoniego Huſzczy, WW. Adama i Maryannę z Weryhow Kuncewiczow i innych, jakoteż wſzystkich Pretensorow i Kredytorow, którym zawinniwſzy zeſzły Konstanty Jelski Generał-Major byw: woysk Polskich swe Obligi i opisy powydawał, aby nayrychley w Golniach u Sądu sami lub przez umocowanych stawali i pretensye swoie usprawiedliwiali. Czego gdy nie dopełnią że amniſsya wedle Dekretu Sądu Gł: Litt: zapisaną zostanie, Sąd Taxatorsko-Exdywizorski ostrzega.

Od rządu Gubernskiego Litewskiego w porządku zaſzłey ku temu rezolucyi podaie się ku powſzechney wiadomości; że w miasteczku Krynkach w powiecie Grodzieńskim położenie maiącym do Dziedzictwa Urodzonego Dywowa Stanu Konsyliarza i Kawalera przynależnym, co rocznie będzie Jarmark w dniu 15. Januaryi. — Datt 7bra 14. dnia 1801. Roku.

Ludwik Toll Kapitan W. R przez Gazetę oznaymuie całey Publiczności: ktobykolwiek miał jaką pretensyą do osoby jego lub do maiątku Czerwone Pomuſzę, i Medomiſzki, zwanego w Pcie Upitskim w Parafii Saładzkiey położonego. Czy to za Wexlami czy za Obligami abo jakiemi bądź inskrypciami, Prawem przedażnym, prawem zastawnym, prawem arędownym, bądź z jakiego-kolwiek zrzódła wynikaiącą pretensyą, aby na piętnasty 8br. Ru 1801. stawali do Czerwonego Pomuſza sami przez się Aktorowie, lub przez Plenipotentów swoich Roku 1801. Msca 7bra dnia 1. w Czerwonym Pomuſzu.

JP. Gautier uprzywileiowany od Króla Jmci Pruskiego w menażeryi swoiey między innemi ma Słonia z Ceylanu zprowadzonego. Ktokolwiek zechce widzieć zwierza nigdy w tym kraiu dotąd nie widzianego, i który rzadko gdzie widziany bydź może, może zadość uczynić ciekawości swoiey jeſzcze przez tydzień teraźnieyſzy; w następuiącym albowiem JP. Gautier wyiedzie z Wilna.